

Verwerken scores

Verwerk scores van alle kandidaten in het online AWP-programma.

De scores moeten uiterlijk maandag 3 juni 2024 om 12.00 uur ingevuld zijn.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

- 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Nederlands HAVO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

- 1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, wordt daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend.

2 Samenvatting

- 2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.
- 2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:
 - Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
 - Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
 - Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent.
- 2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.
- 2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Nederlands HAVO eerste tijdvak 2024 kunnen maximaal 46 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 17 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Alle open vragen moeten in het Nederlands beantwoord zijn.

De antwoorden op de open vragen dienen uiteraard beoordeeld te worden op basis van hetgeen in Algemene regels 2.3.3 vermeld wordt.

Tekst 1 De maakbare mens komt eraan

1 maximum score 3

Voorbeeld van een juist antwoord:

- In de toekomst (tijdsaanduiding) zal het mogelijk zijn onze gezondheid / lichaam / fysiologische eigenschappen te laten controleren (en beheren) door apparaten / door (ingebouwde) (wet) sensoren / machines / technologie.
- *Indien drie onderstreepte elementen verwerkt* 2
- *Indien twee onderstreepte elementen verwerkt* 1
- *Indien inhoudelijk juist antwoord niet langer dan 20 woorden.* 1

NB: Hoofdgedachte als vraag geformuleerd 0

Geen zin geformuleerd maar wel alle onderstreepte elementen genoemd 1

2 B

3 maximum score 1

met alinea 11

4 maximum score 1

met alinea 14

5 D

6 maximum score 3

Voorbeelden van een juist antwoord:

- *Omdat de situatie best realistisch/geloofwaardig is.* 2

OF

- *Er zijn wildere fantasieën van de wetenschappers.* 2
- *Indien inhoudelijk juist antwoord niet langer dan 20 woorden.* 1

Vraag	Antwoord	Scores
7	maximum score 2	
	- De mens wordt als onbeschreven blad / tabula rasa geboren - en ontwikkelt zich onder invloed van zijn <u>ouders, zijn omgeving en de maatschappij</u>.	1 1
8	maximumscore 2	
	<i>Twee van de volgende, voor elk 1 punt:</i>	
	(zitten vol met in elkaar) geknutselde mensen (opgebouwd uit atomen (nano), genen (bio), bits (info) en neuronen (cogno)) (uitgaan dat) de mens een eenvoudige machine is, die bestaat uit losse onderdelen - de mens is als een machine opgebouwd uit verschillende onderdelen, (waaraan we kunnen knutselen)	
	<i>NB: Bij elk citaat langer dan 15 woorden</i>	0
9	maximum score 1	
	uitleggend / voorbeeld / toelichtend	
	<i>NB: verklaring / argument</i>	0
10	maximum score 2	
	<i>Voorbeeld van een juist antwoord:</i>	
	- NBIC-convergentie / oplossing / vernieuwing / doorbraak / vernieuwende techniek - heeft ook <u>ongewenste</u> gevolgen / kan bijwerkingen / nadelen hebben	1 1
	<i>NB: Alleen de eerste 15 woorden beoordelen.</i>	
11	A	
12	D	
13	maximum score 1	
	<i>Voorbeelden van juiste antwoorden:</i>	
	persoonlijkheidsverandering / geen eigen karakter meer hebben	
	<i>NB: Alleen gedrag in antwoord</i>	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximum score 4

Voorbeelden van juiste antwoorden:

De wet sensor van Daan (twee kenmerken noemen voor elk 1 punt):

- de sensor waarschuwt (patiënt) / geeft bericht aan (patiënt)
- de sensor geeft informatie door aan smartphone / GMD
- de patiënt merkt de werking van de sensor
- de patiënt kan zijn gedrag zelf bepalen na het waarschuwingssignaal / de patiënt kan zelf invloed uitoefenen
- de sensor controleert meerdere fysiologische reacties

De wet sensor van alinea 12 (twee kenmerken noemen voor elk 1 punt):

- de sensor (signaleert en) stuurt (ook) de toediening van medicijnen aan / bepaalt de dosis (van de medicatie) / koppelt de informatie terug naar geïmplantéerd lithiumreservoir
- de sensor sluit ingrijpen door de patiënt uit / de patiënt kan geen invloed op de sensor uitoefenen
- de patiënt merkt de werking van de sensor niet
- de sensor meet het lithiumniveau
- de sensor geeft informatie door aan een computer op afstand

NB: Indien twee kenmerken genoemd zijn bij één nummer, alleen het eerste kenmerk beoordelen. (Zie uitwerkbijlage en Algemene regels 3.4 van correctievoorschrift)

15 D

16 A

17 D

Tekst 2 Laat sporters sporten

18 maximum score 19

In een goede samenvatting (190 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven.

Het onderstaande is een voorbeelduitwerking.

Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn mogelijk.

Verschijsel en oordeel

(max 4p)

- a. Rond de Olympische Spelen / grote sportevenementen wordt er vaak politiek ongenoegen geuit
- b. tegen het organiserende land
- c. wanneer dit een dictatuur / verwerpelijk regime / discriminerende wetten heeft. / wanneer er een regime heerst dat niet beantwoordt aan westerse, democratische maatstaven.
- d. (Maar) de Spelen boycotten is niet verstandig. / Tegen het afzien van sportieve betrekkingen met landen met dictaturen en discriminerende wetten bestaan tal van praktische bezwaren.

Argumenten

(max 7p)

- e. Allereerst (of een andere aanduiding van opsomming in dit gedeelte) 1
- f. is het aantal landen waarop weinig valt aan te merken, (vrij) klein. / is het buiten het Westen vaak droevig gesteld met de democratie en de eerbiediging van de Rechten van de Mens. 1
- g. Daar komt bij dat juist sporters steeds de dupe dreigen te worden 1
- h. van de protesten tegen het (boze) buitenland. 1

OF

- g. Het is bijna wreed van een topsporter te eisen dat hij zijn hoop op een medaille opgeeft 1
- h. voor symboolpolitiek. 1

OF

- g. De belangen van sporters kunnen relatief gemakkelijk worden opgeofferd zonder verregaande consequenties voor de rest van de samenleving. 1

NB: Bij deze laatste variant ontbreekt de informatie van het 2e ●, daarom voor deze variant slechts 1 punt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- i. Boycots hebben praktisch nooit aanwijsbaar het gewenste effect. 1
- j. Het organiseren van grote sportevenementen als propaganda 1
- k. vestigt juist de aandacht op minder positieve kanten (in het organiserende land). / komt als een boemerang terug. 1

Oplossing en motiveringen (max 5p)

- l. De beste methode om in dictatoriale landen iets voor de mensenrechten te doen, is / De oplossing is 1
- m. contacten intensiveren. / zo veel mogelijk contact op alle niveaus. 1
- n. Hoe meer de bevolking kan proeven van de vrije westerse maatschappij, 1
- o. hoe lastiger het is hun verlangen naar vrijheid te onderdrukken. 1
- p. Verbetering van de mensenrechtensituatie is in de praktijk bijna altijd het gevolg van druk van binnenuit. 1

Visie (max 3p)

- q. Bij het olympische ideaal past het streven om de politiek zoveel mogelijk op afstand te houden (hoewel politiek en sport nooit helemaal te scheiden zijn). / De olympische visie is dat in een vrije samenleving de overheid sporters zoveel mogelijk met rust zou moeten laten. 1
- r. Sporten is een bijzonder waardevolle (maatschappelijke) activiteit 1
- s. die het best tot bloei komt zonder bemoeizuchtige politici. / en een liberale democratie geeft sporters ruimte om hun inspirerende dromen na te jagen. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding (190 woorden) van de samenvatting

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 19 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 19 scorepunten.

De toepassing van de aftrekregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0.

Schematisch:

T/m 209 wrd	0 punten aftrek
210 - 214 wrd	2 punten aftrek
215 - 219 wrd	4 punten aftrek
220 - 224 wrd	6 punten aftrek
225 - 229 wrd	8 punten aftrek
230 - 234 wrd	10 punten aftrek
235 - 239 wrd	12 punten aftrek
240 - 244 wrd	14 punten aftrek
245 - 249 wrd	16 punten aftrek
250 - 254 wrd	18 punten aftrek
Vanaf 255 wrd	19 punten aftrek